

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 4

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ / Γ.Γ.Δ.Ε.
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΓ/ΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘ/ΚΟΥ ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΩΔ/ΣΗΣ (Δ17)

ΤΜΗΜΑ: γ΄

Ταχ. Δ/ση: Χαρ. Τρικούπη 182

Ταχ. Κώδικας: 101 78 Αθήνα

Πληροφορίες:

TELEFAX: 210 6464392

Τηλέφωνο: 210 6428969

E-mail : ggded17@otenet.gr

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2006
Αριθ. Πρωτ. Δ17γ/06/19/Φ.Ν 417.1

ΠΡΟΣ: 1. Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε.
2. ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

Θ Ε Μ Α : ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2004/17/ΕΚ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΥΔΑΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΟΔΗΓΙΑΣ.

Σας πληροφορούμε ότι στις 31-1-2006 εκπνέει η προθεσμία ενσωμάτωσης της νέας κοινής Οδηγίας 2004/17/ΕΚ για τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Ήδη, με πρωτοβουλία και ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης, συντάχθηκε και πρόκειται να προωθηθεί προς εφαρμογή Προεδρικό Διάταγμα για την ενσωμάτωση της νέας Οδηγίας, το οποίο όμως δεν προβλέπεται να είναι έτοιμο προς εφαρμογή στις 31-1-2006. Σύμφωνα πάντως με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) η εφαρμογή των Οδηγιών είναι υποχρεωτική για τα κράτη-μέλη ακόμα κι αν δεν ενσωματωθούν εγκαίρως στο εθνικό δίκαιο, αρκεί οι διατάξεις τους να είναι εφαρμόσιμες, δηλαδή επαρκώς ακριβείς και απαλλαγμένες αιρέσεων (βλέπετε απόφαση του ΔΕΚ επί της υποθέσεως C- 103/88, FRATELLI COSTANZO SPA κ.λ.π.). Προκειμένου να υποβοηθήσει το Υπουργείο μας, αρμόδιο για την εποπτεία της προετοιμασίας και της ανάθεσης και εκτέλεσης των έργων, τους φορείς που ασχολούνται με τις συμβάσεις που εμπίπτουν στην Οδηγία αυτή και τελούν υπό την εποπτεία του (ΕΥΔΑΠ Α.Ε. και ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.), στην κατανόηση και εφαρμογή της νέας Οδηγίας, θέτουμε σε εφαρμογή την παρούσα εγκύκλιο, επισημαίνοντας τις κυριότερες διαφορές της νέας Οδηγίας από την ισχύουσα προηγουμένως Οδηγία

Σ.Α.Τ.Ε.

93/38/ΕΟΚ (η οποία ως γνωστόν είχε ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με το π.δ. 57/2000), ώστε να είναι δυνατή η ευχερέστερη κατανόηση των νέων διατάξεων.

Τονίζεται προκαταρκτικά ότι η νέα Οδηγία συμπληρώνει (δηλαδή προσθέτει χωρίς να αφαιρεί) τις διατάξεις της προϊσχύσασας Οδηγίας κωδικοποιώντας σε ενιαίο κείμενο παλαιές και νέες διατάξεις. Τα όργανα που ασχολούνται με τις συμβάσεις των έργων γνωρίζουν κατά τεκμήριο τις διατάξεις της παλαιάς Οδηγίας, έτσι λοιπόν θεωρούμε ότι με την Εγκύκλιο αυτή θα κατανοήσουν καλύτερα τις νέες διατάξεις, προκειμένου να αντιληφθούν γρήγορα τις ανάγκες εφαρμογής τους. Ακόμα επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

α) Οι αναθέτουσες αρχές των συμβάσεων έργων υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας που έχουν υποχρεωτικό περιεχόμενο, ενώ έχουν ευχέρεια επιλογής να εφαρμόσουν τις διατάξεις, για τις οποίες η ίδια η Οδηγία απονέμει σχετική ευχέρεια είτε στο κράτος – μέλος, είτε στην ίδια την αναθέτουσα αρχή.

β) Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και υπηρεσιών που ανατίθενται από όλους εν γένει τους φορείς (εξαιρουμένης της Δ.Ε.Η. ΑΕ και της Δ.ΕΠ.Α. ΑΕ) οι Οδηγίες 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ **ενσωματώθηκαν ήδη στο εθνικό δίκαιο με το ν. 3316/2005.**

2. ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ.

Τα γενικά χαρακτηριστικά της νέας Οδηγίας, όπως υπογραμμίζονται στο Προοίμιό της, είναι τα ακόλουθα:

α) Δεν υπάγονται πλέον στην οδηγία οι συμβάσεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Αντιθέτως υπάγονται για πρώτη φορά στην νέα οδηγία οι δημόσιες συμβάσεις για την αγορά ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας, τηλετυπίας, κινητής ραδιοτηλεφωνίας, τηλεειδοποίησης και μεταδόσεων μέσω δορυφόρου.

β) Θεσμοθετείται και κωδικοποιείται η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, ιδίως σε ζητήματα κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης.

γ) Εισάγεται η δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεως με ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς (άρθρο 47) και δυναμικά συστήματα αγορών (άρθρο 15).

δ) Τα όρια εφαρμογής της Οδηγίας στις συμβάσεις ορίζονται πλέον ευθέως σε ΕΥΡΩ (αντί των Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων). Τα όρια θα αναπροσαρμόζονται κάθε δύο έτη, εάν παρίσταται ανάγκη.

ε) Στη διαδικασία ποιοτικής επιλογής των διαγωνιζομένων εισάγεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών, να δέχονται στο διαγωνισμό και να αξιολογούν τις

δυνατότητες τρίτων προσώπων υπόσχονται να τις δανείσουν στον διαγωνιζόμενο αν και εφόσον επιλεγεί ανάδοχος (άρθρο 45 παρ. 5).

στ) Κριτήρια ανάθεσης παραμένουν η «χαμηλότερη τιμή» και η «πλέον συμφέρουσα προσφορά». Στα μέχρι τώρα γνωστά υποκριτήρια που συνθέτουν την πλέον συμφέρουσα προσφορά έχουν προστεθεί κριτήρια που σχετίζονται με την ικανοποίηση περιβαλλοντικών απαιτήσεων.

Σ.Α.Τ.Ε.

3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ.

Η ανάλυση κατ' άρθρον που ακολουθεί δεν αφορά το σύνολο των διατάξεων της Οδηγίας, αλλά μόνο όσες απ' αυτές τις διατάξεις σχετίζονται με τους φορείς που υπάγονται στην εποπτεία του ΥΠΕΧΩΔΕ και παρουσιάζουν αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις διατάξεις του π.δ. 57/2000.

ΑΡΘΡΟ 1

Παρατίθενται οι ορισμοί (αντιστοιχεί στο άρθρο 2 του π.δ. 57/2000). Προστίθενται ορισμοί για τις έννοιες που εισάγονται για πρώτη φορά με την Οδηγία, αφαιρούνται οι ορισμοί που αφορούν τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες.

ΑΡΘΡΟ 2

Στο άρθρο αυτό συνεχίζεται η παράθεση των ορισμών που αφορούν τους φορείς που υπάγονται στην Οδηγία. Αναλυτική κατάσταση των φορέων αυτών παρατίθεται στα Παραρτήματα I – XI της Οδηγίας.

ΑΡΘΡΑ 3 - 7

Αντιστοιχούν στο άρθρο 5 του π.δ. 57/2000 και περιγράφουν αναλυτικά τις δραστηριότητες που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.

ΑΡΘΡΟ 8

Παραπέμπει στα Παραρτήματα I – XI της Οδηγίας.

ΑΡΘΡΟ 9

Αντιστοιχεί στο άρθρο 8 του π.δ. 57/2000 και ρυθμίζει ζητήματα εφαρμογής διατάξεων των Οδηγιών 2004/17 και 2004/18 σε μικτές συμβάσεις.

ΆΡΘΡΟ 10

Αναφέρεται σε εφαρμογή των σημαντικότερων αρχών του κοινοτικού δικαίου στον τομέα των συμβάσεων (αποφυγή διακρίσεων, διαφάνεια, ίση μεταχείριση).

ΆΡΘΡΟ 11

Σ.Α.Τ.Ε.

Αντιστοιχεί στο άρθρο 20 του π.δ. 57/2000. Ορίζεται κατ' αρχάς ότι εφόσον στη χώρα καταγωγής ένας προσφέρων έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει μέρος σε διαγωνισμούς, δεν μπορεί να αποκλείεται με μόνη την αιτιολογία ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους όπου διενεργείται ο διαγωνισμός πρέπει να είναι είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο.

Επίσης ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τα νομικά πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος στο διαγωνισμό να δηλώσουν τα στοιχεία και τα επαγγελματικά προσόντα των φυσικών προσώπων που θα εκτελέσουν την παροχή. Τέλος επαναλαμβάνεται η ρύθμιση της παλιάς οδηγίας σχετικά με τις κοινοπραξίες, κατά την οποία α) είναι ελεύθερη η συμμετοχή κοινοπραξιών στους διαγωνισμούς β) δεν μπορεί να ζητείται από τις κοινοπραξίες να λάβουν ιδιαίτερη νομική μορφή για τη συμμετοχή τους, μπορεί όμως να προβλέπεται στην προκήρυξη ότι η ανάδοχος κοινοπραξία θα λάβει ειδική νομική μορφή, εφόσον αυτό δικαιολογημένα κρίνεται αναγκαίο για την εκτέλεση της σύμβασης.

ΆΡΘΡΟ 12

Η διάταξη ορίζει ότι τα κράτη-μέλη δεν μπορούν να μεταχειρίζονται δυσμενέστερα τους διαγωνιζόμενους που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. σε σχέση με τους διαγωνιζόμενους που προέρχονται από χώρες που έχουν υπογράψει τη συμφωνία περί δημοσίων συμβάσεων που συνήφθη στο πλαίσιο των πολυμερών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

ΆΡΘΡΟ 13

Ρυθμίζει θέματα εχεμύθειας των πληροφοριών που η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό και των πληροφοριών που οι διαγωνιζόμενοι της διαβιβάζουν.

ΆΡΘΡΟ 14

Ορίζει τη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να χρησιμοποιούν τις συμφωνίες-πλαίσια εφαρμόζοντας τις διατάξεις της Οδηγίας.

ΆΡΘΡΟ 15

Χορηγεί τη δυνατότητα στα κράτη – μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα χρήσης δυναμικού συστήματος αγορών για την ανάθεση των συμβάσεων. Η χρήση της δυνατότητας αυτής προς το παρόν δεν επιτρέπεται, επειδή προς το παρόν ελλείπουν οι απαιτούμενες λεπτομερειακές ρυθμίσεις του εθνικού δικαίου.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΆΡΘΡΟ 16

Αντιστοιχεί στο άρθρο 6 παρ. 1 του π.δ. 57/2000. Τα όρια εφαρμογής της Οδηγίας καθορίζονται πλέον σε ΕΥΡΩ. Το σχετικό όριο για μεν τις συμβάσεις των έργων είναι **5.278.000 ΕΥΡΩ (πλέον ΦΠΑ)**, για δε τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών **422.000 ΕΥΡΩ (πλέον ΦΠΑ)**, όπως τροποποιήθηκαν με τον αριθ. 2083/2005 Κανονισμό της Επιτροπής. Συνεπώς στις διατάξεις της Οδηγίας υπάγονται όλες οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που ο προϋπολογισμός τους είναι ίσος ή ανώτερος με το ποσόν αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 69 της Οδηγίας το όριο αυτό (όπως και τα υπόλοιπα όρια των δημοσίων συμβάσεων της Οδηγίας) θα επανεξετάζεται κάθε δύο χρόνια και θα ορίζεται (πιθανώς) νέο. Για τον ορισμό νέων ορίων θα υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση των αναθετουσών αρχών με κάθε πρόσφορο μέσο και μέσω της ιστοσελίδας της ΓΓΔΕ (ggde.gr).

Επισημαίνεται πάντως και τονίζεται η ύπαρξη πάγιας νομολογίας του ΔΕΚ (βλέπετε διάταξη επί της υποθέσεως **C-59/00**, Bent Mousten Vestergaard κατά Spttrup Boligselskab), κατά την οποία η ανάθεση των συμβάσεων υπόκειται σε κάθε περίπτωση (ακόμα κι αν δηλαδή το ποσόν αυτής δεν υπερβαίνει το όριο εφαρμογής των Οδηγιών) στους κανόνες της Συνθήκης ΕΟΚ. Κατά συνέπεια πρέπει να τηρούνται εν πάση περιπτώσει οι θεμελιώδεις κανόνες της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ενδεικτικά η αποφυγή των διακρίσεων λόγω εθνικότητας, η ίση μεταχείριση των διαγωνιζομένων, η διαφάνεια και η εξασφάλιση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού), ακόμα και στους διαγωνισμούς με προϋπολογισμό κάτω του ορίου εφαρμογής της Οδηγίας.

ΆΡΘΡΟ 17

Αντιστοιχεί στο άρθρο 6 παρ. 2 του π.δ. 57/2000 και ρυθμίζει λεπτομερειακά τις μεθόδους υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να κριθεί αν υπερβαίνουν ή όχι το όριο εφαρμογής της Οδηγίας.

Εφιστάται ιδιαίτερα, επ' ευκαιρία εφαρμογής της νέας Οδηγίας, η προσοχή των οργάνων της διοίκησης, στην αποφυγή κατάτμησης των συμβάσεων, όταν έχει ως συνέπεια την αποφυγή της δημοσίευσης των προκηρύξεων στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ως στοιχεία που υποδηλώνουν κατάτμηση μιας ενιαίας σύμβασης το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει ορίσει (βλέπετε απόφαση C-16/98 Επιτροπή κατά Γαλλίας) την **ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας** των συμβάσεων, όταν παράλληλα συντρέχουν και οι εξής όροι: **ομοιότητα των προκηρύξεων** των συμβάσεων, **ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου** εντός του οποίου κινήθηκαν οι διαδικασίες των συμβάσεων αυτών, ανάθεση από τον ίδιο φορέα ή ακόμα και από ένα φορέα που συντονίζει τις διαδικασίες ανάθεσης.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΑ 18 – 22

Τα εν λόγω άρθρα αναφέρονται σε ειδικές κατηγορίες συμβάσεων στα οποία δεν εφαρμόζεται η παρούσα Οδηγία (Συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, Συμβάσεις που συνάπτονται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους, Συμβάσεις που συνάπτονται με άλλους σκοπούς από την άσκηση μιας από τις οριζόμενες δραστηριότητες ή για την άσκηση μιας τέτοιας δραστηριότητας σε τρίτη χώρα, Απόρρητες συμβάσεις ή συμβάσεις που απαιτούν ειδικά μέτρα ασφαλείας και Συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει διεθνών κανόνων).

ΑΡΘΡΟ 23

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στην παρ. 8 του άρθρου 7 π.δ. 57/2000 και προβλέπει την περίπτωση των συμβάσεων που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση, σε κοινοπραξία ή σε αναθέτοντα φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία.

ΑΡΘΡΟ 24

Αφορά συμβάσεις υπηρεσιών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (αντιστοιχεί στο άρθρο 4 παρ. 1γ περ. Ι του π.δ. 57/2000).

ΑΡΘΡΟ 25

Αφορά συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος και αντιστοιχεί στην παρ. 6 του άρθρου 7 του π.δ. 57/2000.

ΑΡΘΡΟ 26

Αντιστοιχεί στην παρ. 4 του άρθρου 7 του π.δ. 57/2000 και προβλέπει την μη εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας στις συμβάσεις κάποιων φορέων για την αγορά ύδατος και για την προμήθεια ενέργειας ή καυσίμων που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας.

ΑΡΘΡΟ 27

Δεν αφορά την Ελλάδα.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 28

Ρυθμίζει τη δυνατότητα των κρατών- μελών να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης, σε προστατευόμενα εργαστήρια που η πλειοψηφία των εργαζομένων τους είναι άτομα με ειδικές ανάγκες. Ασφαλώς η ενεργοποίηση της δυνατότητας αυτής απαιτεί τη θέσπιση νομοθετικού πλαισίου.

ΑΡΘΡΟ 29

Χορηγεί στα κράτη – μέλη τη δυνατότητα να αποκτούν έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών.

ΑΡΘΡΟ 30

Ορίζει τη διαδικασία βάσει της οποίας προσδιορίζεται με ευθύνη των κρατών-μελών το κατά πόσον δεδομένη δραστηριότητα είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό, προκειμένου να κριθεί αν η Οδηγία αυτή εφαρμόζεται ή όχι.

ΑΡΘΡΑ 31, 32 και 33

Αφορούν συμβάσεις υπηρεσιών και αντιστοιχούν στο άρθρο 8 π.δ. 57/2000. Ορίζουν ότι για τις υπηρεσίες του Παραρτήματος ΧVIIA της Οδηγίας έχουν εφαρμογή τα άρθρα 34 έως 59 της Οδηγίας, ενώ για τις υπηρεσίες του παραρτήματος ΧVIIB έχουν εφαρμογή μόνο τα άρθρα 34 και 43. Οι μικτές συμβάσεις (δηλαδή συμβάσεις που περιέχουν υπηρεσίες και των δύο Παραρτημάτων, ρυθμίζονται από τις διατάξεις που αντιστοιχούν στο σημαντικότερο από οικονομική άποψη μέρος.

ΑΡΘΡΟ 34

Αντιστοιχεί στο άρθρο 1^ο του π.δ. 57/2000 και αφορά κατ' αρχήν υποχρεώσεις των κρατών μελών, τα οποία πρέπει να θεσπίσουν τεχνικές προδιαγραφές για το

Σ.Α.Τ.Ε.

αντικείμενο των δημοσίων συμβάσεων. Περαιτέρω οι τεχνικές αυτές προδιαγραφές πρέπει να εισάγονται στα συμβατικά στοιχεία των διαγωνισμών (προκηρύξεις, συγγραφές υποχρεώσεων, συμπληρωματικά έγγραφα) με αναφορά και παραπομπή των στοιχείων αυτών στην υποχρεωτική εφαρμογή των προδιαγραφών.

Με το άρθρο 34 εισάγεται γενική αρχή (**παρ. 2**) κατά την οποία οι τεχνικές προδιαγραφές (πρέπει να) εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση στους προσφέροντες και να μην έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία φραγμών στον ανταγωνισμό. Επίσης πρέπει να λαμβάνουν κατά το δυνατόν μέριμνα α) για την προσβασιμότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες και β) την ικανοποίηση των αναγκών όλων των χρηστών του αντικειμένου της σύμβασης (**παρ. 1 εδ. 2**).

Η **παρ. 3** του άρθρου 23 αναφέρεται στην ισχύ των τεχνικών προδιαγραφών (κατ' αρχήν ισχύουν οι εθνικοί τεχνικοί κανόνες αν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο, ακολούθως οι τεχνικές προδιαγραφές που διατυπώνονται στο παράρτημα VI της Οδηγίας, κ.λ.π.). Κάθε παραπομπή πρέπει να συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο».

Η **παρ. 4** αναφέρεται στην υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να δέχονται τις προσφορές, όταν παραπέμπουν σε προδιαγραφές κατά την παρ.3^α, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις των τεχνικών προδιαγραφών. Ενδεικτικό μέσο προς απόδειξη της ισοδυναμίας μπορεί να αποτελεί τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό. Είναι πρόδηλο ότι με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 η Οδηγία υποδεικνύει τη διατύπωση του σχετικού όρου των προκηρύξεων προκειμένου να αποδειχθεί η ισοδυναμία της προτεινόμενης τεχνικής λύσης με τη ζητούμενη.

Η **παρ. 5** αναφέρεται στην υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να δέχονται ως αποδεδειγμένες τις ζητούμενες με την προκήρυξη απαιτήσεις επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, εφόσον αυτές προκύπτουν από εθνικά πρότυπα άλλων κρατών-μελών που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ή πληρούν μια ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, ή μια κοινή τεχνική προδιαγραφή, ένα διεθνές πρότυπο ή ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης.

Εξάλλου αποτελεί υποχρέωση του προσφέροντα να αποδεικνύει με την προσφορά του, ότι το έργο που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις ζητούμενες λειτουργικές επιδόσεις ή απαιτήσεις.

Η **παρ. 6** εξειδικεύει μια νέα δυνατότητα των αναθετουσών αρχών, ήτοι να εισάγουν περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά στις απαιτήσεις της σύμβασης, με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων. Σχετική με τη δυνατότητα αυτή είναι και η διάταξη της παρ. 3 β του ίδιου άρθρου. Ορίζονται επίσης λεπτομέρειες που αφορούν τα οικολογικά σήματα.

Η **παρ. 7** ορίζει την έννοια των «αναγνωρισμένων οργανισμών» η οποία απαντάται σε αρκετά σημεία της Οδηγίας και καθιερώνει υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να αποδέχονται τα πιστοποιητικά που εκδίδουν οι οργανισμοί αυτοί.

Η **παρ. 8** επαναλαμβάνει τις διατάξεις της προηγούμενης Οδηγίας, οι οποίες είχαν ενσωματωθεί ως παρ. 5 του άρθρου 10 στο π.δ. 57/2000.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 35

Αναφέρεται στην υποχρέωση γνωστοποίησης των τεχνικών προδιαγραφών στους ενδιαφερόμενους για την ανάληψη μιας σύμβασης και αντιστοιχεί στην παρ. 9 του άρθρου 10 π.δ. 57/2000.

ΑΡΘΡΟ 36

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του π.δ. 57/2000, σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών, όταν επιλέγεται ως κριτήριο ανάθεσης η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Τίθεται επίσης ο κανόνας ότι όταν δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη περί υποβολής εναλλακτικών προσφορών σε μια προκήρυξη, η υποβολή τέτοιων προσφορών απαγορεύεται.

Ορίζεται τέλος (για πρώτη φορά) ότι προκειμένου περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, εφόσον έχει επιτραπεί η κατάθεση εναλλακτικών προσφορών, οι εναλλακτικές προσφορές δεν πρέπει να αποκλείονται για το μόνο λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει αντίστοιχα είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι σύμβασης προμηθειών, είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών και όχι σύμβασης υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 37

Αντιστοιχεί στο άρθρο 15 του π.δ. 57/2000 (δυνατότητα πρόβλεψης υπεργολαβιών) και η ρύθμιση είναι η αυτή.

ΑΡΘΡΟ 38

Εισάγει **νέα ρύθμιση**, προβλέποντας ότι μπορεί να προβλέπονται από την προκήρυξη ειδικοί όροι σχετικά με την εκτέλεση μιας σύμβασης (εφόσον οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το κοινοτικό δίκαιο) που μπορεί να αφορούν ιδίως (άρα η αναφορά είναι ενδεικτική) σε κοινωνικές ή περιβαλλοντικές παραμέτρους (π.χ. υποχρεωτική απασχόληση ανέργων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες, εφαρμογή περιβαλλοντικών όρων). Αν δεν προβλέπονται τέτοιοι ειδικοί όροι δεν μπορούν να επιβληθούν στον ανάδοχο εκ των υστέρων.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 39

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στις διατάξεις του άρθρου 16 π.δ. 57/2000 και επαναλαμβάνει τις διατάξεις του. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί (με δική της πρωτοβουλία, ή επειδή υποχρεώνεται από την ισχύουσα σε ένα κράτος – μέλος νομοθεσία) να αναφέρει στα συμβατικά τεύχη τους εθνικούς οργανισμούς από τους οποίους μπορεί οι διαγωνιζόμενοι να αντλούν πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις που θα αναλάβουν (αν και εφόσον τους ανατεθεί η σύμβαση) κατά την εκτέλεση της σύμβασης, από πλευράς φορολογίας, προστασίας περιβάλλοντος ή προστασίας των συνθηκών εργασίας. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή ζητά από τους προσφέροντες να αναφέρουν ότι έλαβαν υπόψη τις σχετικές πληροφορίες κατά την εκτέλεση της προσφοράς τους.

Η διάταξη αυτή έχει σκοπό την κατάλληλη πληροφόρηση των διαγωνιζομένων (ιδίως αυτών που προέρχονται από άλλα κράτη – μέλη, δεδομένου ότι συνήθως οι πληροφορίες που παρέχονται (κυρίως στη Συγγραφή Υποχρεώσεων) είναι λιτές και προϋποθέτουν γνώση των εθνικών κανόνων.

ΑΡΘΡΟ 40

Στο άρθρο αυτό αναφέρονται οι δυνατές επιλογές των αναθετουσών αρχών, σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης και αντιστοιχεί στο άρθρο 9 του π.δ. 57/2000. Υφίστανται οι γνωστές διαδικασίες δηλαδή ανοικτές, κλειστές, με διαπραγμάτευση (χωρίς δημοσίευση προκήρυξης). Η χρήση του διαγωνισμού με διαπραγμάτευση υπόκειται στους ίδιους ακριβώς αυστηρούς περιορισμούς και προϋποθέσεις, όπως και στο π.δ. 57/2000. Προστέθηκε πάντως και η περίπτωση να μην υφίσταται κανείς υποψήφιος (άρθρο 40 παρ. 3 α).

Θεωρούμε σκόπιμο να επισημάνουμε στο σημείο αυτό (για μια ακόμα φορά) τις δυσκολίες επαρκούς και πειστικής αιτιολόγησης της ανάθεσης με διαπραγμάτευση και τη στενότητα με την οποία το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ερμηνεύει τις σχετικές διατάξεις.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 41

Το άρθρο αυτό αντιστοιχεί στις παρ. 1-4 του άρθρου 12 π.δ. 57/2000 και αναφέρεται στη δημοσίευση ενδεικτικής ή προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν πρόκειται για συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών που υπερβαίνουν τα όρια που τίθενται εδώ. Επιπλέον διευκρινίζεται (μετά από την έκδοση σχετικής απόφασης του ΔΕΚ επί της υποθέσεως **C-225/98**, Επιτροπή κατά Γαλλίας) ότι η τήρηση της διαδικασίας αυτής είναι υποχρεωτική μόνο όταν η αναθέτουσα αρχή σκοπεύει να ασκήσει το δικαίωμά της για μείωση των προθεσμιών δημοσίευσης.

ΑΡΘΡΟ 42

Στο άρθρο αυτό ορίζονται τα υποδείγματα που χρησιμοποιούνται για τις δημοσιεύσεις στην Επίσημη Εφημερίδα των Ε.Κ Πρόκειται για τα υποδείγματα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της Οδηγίας ΧVA, XIV, XIII Α, Β, Γ, και Δ, τα οποία χρησιμοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση.

ΑΡΘΡΟ 43

Αναφέρεται στην υποχρέωση γνωστοποίησης των συμβάσεων που έχουν συναφθεί στην Ε.Ε. Για τη γνωστοποίηση χρησιμοποιείται το υπόδειγμα του Παραρτήματος XVI.

ΑΡΘΡΟ 44

Το άρθρο αυτό αναφέρεται σε διάφορες λεπτομέρειες της διαδικασίας σύνταξης και των πληροφοριών που αναγράφονται από τις αναθέτουσες αρχές στα υποδείγματα των προκηρύξεων που αποστέλλονται για δημοσίευση.

ΑΡΘΡΟ 45

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αναφέρονται στην προθεσμία που πρέπει να μεσολαβήσει από την αποστολή προς δημοσίευση της προκήρυξης μέχρι την ημέρα διεξαγωγής του διαγωνισμού και αντιστοιχούν στο άρθρο 14 του π.δ. 57/2000. Κατ' αρχάς, σύμφωνα με την παρ. 1 οι απαραίτητες προθεσμίες ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή με σεβασμό της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή πρέπει να είναι

Σ.Α.Τ.Ε.

ανάλογες προς την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών.

Σε κάθε περίπτωση πάντως πρέπει να τηρούνται οι ελάχιστες προθεσμίες, οι οποίες ορίζονται με τρόπο αντίστοιχο της παλιάς οδηγίας.

Οι **παρ. 5 και 6 είναι νέες διατάξεις** αφορούν τη σύντμηση των προθεσμιών κατά 7 ημέρες όταν οι προκηρύξεις αποστέλλονται προς δημοσίευση με **ηλεκτρονικό μέσο**, σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης του σχετικού Παραρτήματος της Οδηγίας (ΧΧ σημείο 3). Επίσης μπορεί να συντέμνονται κατά ακόμα 5 ημέρες όταν η πρόσβαση των ενδιαφερομένων στα στοιχεία του διαγωνισμού μπορεί να γίνει με ηλεκτρονικό τρόπο και η πρόσβαση αυτή αναφέρεται στη δημοσίευση (αναφέρεται δηλαδή η ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής) και παρέχεται από τη δημοσίευση και εφεξής. Τονίζεται ιδιαίτερα η χρησιμότητα των ως άνω διατάξεων και συνιστάται η χρήση τους. Σχετικώς πρόκειται να εκδοθεί σύντομα σχετική Εγκύκλιος. Οι παρ. 7 και 8 θέτουν κάποιους περιορισμούς (ελάχιστες προθεσμίες), όταν χρησιμοποιούνται οι δυνατότητες σύντμησης των προθεσμιών με εφαρμογή των παρ. 5 και 6.

Κατά την **παρ. 9** οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών πρέπει να παρατείνονται ανάλογα όταν η συγγραφή των υποχρεώσεων και τα συμπληρωματικά στοιχεία δεν παρασχέθηκαν εμπρόθεσμα (παρότι ζητήθηκαν) κατά τις διατάξεις των άρθρων 46 και 47. Το ίδιο συμβαίνει (η ανάλογη δηλαδή παράταση της προθεσμίας) και όταν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνο μετά από επιτόπια εξέταση των εγγράφων. Η διάταξη αυτή είναι αντίστοιχη της παρ. 5 του άρθρου 14 π.δ. 334/2000.

Τέλος στην **παρ. 10** τονίζεται ότι στο Παράρτημα ΧΧΙΙ, παρατίθεται ανακεφαλαιωτικός πίνακας των προθεσμιών που ορίζονται στο παρόν άρθρο.

ΑΡΘΡΟ 46

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 14 π.δ. 57/2000 και προβλέπουν τις προθεσμίες για την χορήγηση της συγγραφής υποχρεώσεων και των συμπληρωματικών εγγράφων του διαγωνισμού και τη χορήγηση συμπληρωματικών πληροφοριών για τα έγγραφα αυτά.

ΑΡΘΡΟ 47

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν στις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 6 και 7 του π.δ. 57/2000 και αφορούν το ελάχιστο περιεχόμενο της πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών στις κλειστές διαδικασίες και τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση.

ΑΡΘΡΟ 48

Αναφέρεται στους κανόνες της επικοινωνίας μεταξύ αναθέτουσας αρχής και υποψηφίων ή προσφερόντων.

Παραδεκτά μέσα επικοινωνίας είναι η επιστολή, η τηλεομοιοτυπία (FAX) και τα ηλεκτρονικά μέσα (e-mail).

Το επιλεγέν μέσο δεν πρέπει να περιορίζει τη δυνατότητα πρόσβασης (να είναι γενικά προσιτό δηλαδή) και η επικοινωνία πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζεται το απόρρητο (όπου προβλέπεται).

Ιδιαίτερα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η προσφορά των διαγωνιζομένων θα γίνει γνωστή μετά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών και το άνοιγμά της.

Οι παρ. 5 και 6 αναφέρονται στους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς.

ΑΡΘΡΟ 49

Αναφέρεται στην ενημέρωση των διαγωνιζομένων για την τύχη της προσφοράς τους και το αποτέλεσμα του διαγωνισμού θέτοντας συγκεκριμένους και λεπτομερείς κανόνες.

Οι παράγραφοι 3, 4 και 5 αναφέρονται ειδικότερα στις υποχρεώσεις της αναθέτουσας αρχής σε περίπτωση εφαρμογής συστήματος προεπιλογής.

ΑΡΘΡΟ 50

Θεσπίζεται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να διατηρεί επί τέσσερα τουλάχιστον έτη από την ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης, βασικά στοιχεία των διαγωνισμών που διενήργησε με προεπιλογή, με εφαρμογή διαδικασιών χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 3 και διαγωνισμούς όπου εφάρμοσε τις διατάξεις των κεφαλαίων III έως VI του παρόντος τίτλου δυνάμει των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο κεφάλαιο II του τίτλου I και το κεφάλαιο II του παρόντος τίτλου, ούτως ώστε, κατά την περίοδο αυτή, ο αναθέτων φορέας να είναι σε θέση να παρέχει στην Επιτροπή, ύστερα από αίτησή της, τις απαραίτητες πληροφορίες.

Οι διατάξεις το άρθρου αυτού διαγράφουν τη διαδικασία του διαγωνισμού και κυρίως τον έλεγχο της καταλληλότητας των προσφερόντων και στη συνέχεια την εφαρμογή του επιλεγμένου κριτηρίου ανάθεσης. Αντιστοιχούν με τις διατάξεις των άρθρων 30 (παρ. 1) και 21.

Η **παρ. 1** ορίζει ότι η ανάθεση των συμβάσεων γίνεται με εφαρμογή ενός εκ των δύο κριτηρίων ανάθεσης του άρθρου 53, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 24 (περί

Σ.Α.Τ.Ε.

εναλλακτικών προσφορών) και αφού προηγηθεί έλεγχος της καταλληλότητας των φορέων που δεν έχουν αποκλεισθεί βάσει των άρθρων 45 και 46 (αφορούν πληροφορίες για την προσωπική κατάσταση των υποψηφίων όπως πτώχευση, καταδίκη σε ποινικό αδίκημα κ.λ.π.). Ο έλεγχος της καταλληλότητας γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και των τεχνικών-επαγγελματικών γνώσεων και ικανοτήτων (άρθρα 47-52).

Υπενθυμίζεται εν προκειμένω η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ενδεικτικά **C-243/89** στην υπόθεση «Storebaelt») κατά την οποία από την θεμελιώδη αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων προκύπτει υποχρέωση να είναι οι προσφορές σύμφωνες με τους όρους της συγγραφής υποχρεώσεων και δεν επιτρέπεται στους προσφέροντες να παρεκκλίνουν από τους βασικούς όρους της. Εξάλλου από την παραπάνω νομολογία προκύπτει ότι κατά τη διαδικασία σύγκρισης των προσφορών πρέπει να τηρείται σε όλα τα στάδια της η αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων, καθώς και η αρχή της διαφάνειας, για να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες σε όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή των προσφορών τους (Επιτροπή κατά Βελγίου, **C-87/94**). Εν τέλει η νομολογία αυτή ορίζει ότι οι όροι της Προκήρυξης και των συμβατικών τευχών πρέπει να τηρούνται απαρέγκλιτα, τόσο από την αναθέτουσα αρχή κατά την κρίση των προσφορών, όσο και από τους διαγωνιζόμενους, επί ποινή αποκλεισμού τους.

Η **παρ. 2** είναι **νέα διάταξη** (εφαρμόζεται όμως ήδη στους διαγωνισμούς, αφού μεταφέρει σε επίπεδο οδηγίας παλαιότερη νομολογία του ΔΕΚ – βλέπ. ιδίως απόφαση επί υποθέσεων **C- 27/86, 28/86 και 29/86, SA. CONSTRUCTIONS ET ENTREPRISES INDUSTRIELLES (CEI)** κ.λ.π.) και ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να θέτουν στην προκήρυξη ελάχιστα επίπεδα ικανότητας που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι προκειμένου να κριθούν κατάλληλοι. Τα επίπεδα αυτά και οι πληροφορίες που αποδεικνύουν την ικανοποίησή τους πρέπει να είναι σχετικά και ανάλογα προς το αντικείμενο της σύμβασης (αρχή αναλογικότητας) και να αναφέρονται στην προκήρυξη.

Η **παρ. 3** αναφέρεται στις κλειστές διαδικασίες, τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση μετά από δημοσίευση προκήρυξης και τον ανταγωνιστικό διάλογο. Ο ελάχιστος αριθμός των υποψηφίων που καλούνται να υποβάλλουν προσφορά είναι πέντε (5) στην κλειστή διαδικασία και τρεις (3) στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση μετά από δημοσίευση προκήρυξης και τον ανταγωνιστικό διάλογο. Ο ανώτατος αριθμός δεν ορίζεται (κατά τούτο υπάρχει διαφοροποίηση σε σχέση με τις παλιές διατάξεις – άρθρο 21 παρ. 2 του π.δ. 334/2000). Ορίζεται επίσης ρητά ότι αν ο αριθμός κατάλληλων

υποψηφίων δεν είναι ο ελάχιστος καθορισμένος τότε μπορεί η αναθέτουσα αρχή να προχωρήσει το διαγωνισμό (και η πρόβλεψη αυτή είναι νέα). Δεν μπορεί πάντως η αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στη διαδικασία της πρόσκλησης υποψήφιους άλλους που δεν υπέβαλαν αίτηση, ή που δεν πληρούν τα καθορισμένα επίπεδα ικανότητας.

Η **παρ. 4** αναφέρεται στον ανταγωνιστικό διάλογο και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης μετά από δημοσίευση προκήρυξης. Ο βαθμιαίος περιορισμός των αποδεκτών τεχνικών λύσεων γίνεται με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης. Στην τελική φάση πρέπει να υπάρχουν τόσοι ανταγωνιζόμενοι υποψήφιοι ώστε να διασφαλίζεται ο ανταγωνισμός.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 45

Στο άρθρο 45 προβλέπονται λόγοι αποκλεισμού των υποψηφίων που αναφέρονται στην προσωπική τους κατάσταση.

Η **παρ. 1** εισάγει νέες διατάξεις **υποχρεωτικού αποκλεισμού** εφόσον συντρέχει οριστική καταδίκη για ένα από τα αδικήματα αυτά που η ίδια η Ε.Ε. θεωρεί τόσο σημαντικά ώστε δεν επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή να αποφασίσει διαφορετικά.

Εφόσον κριθεί απαραίτητο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν διευκρινίσεις από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών για την προσωπική κατάσταση των υποψηφίων.

Οι **παρ. 2-4** αντιστοιχούν στις διατάξεις του άρθρου 24 του π.δ. 334/2000 και τις επαναλαμβάνουν. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέγουν και να περιλαμβάνουν στις προκηρύξεις όλους ή κάποιους από τους λόγους αποκλεισμού της παρ. 2.

ΑΡΘΡΟ 46

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου αναφέρεται (και) στις συμβάσεις έργων και αντιστοιχεί στο άρθρο 25 του π.δ. 334/2000. Ορίζει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να ζητούν απόδειξη της εγγραφής του υποψηφίου σε επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα, τα οποία καθορίζονται στο παράρτημα ΙΧ Α της Οδηγίας.

ΑΡΘΡΟ 47

Αντιστοιχεί στο άρθρο 26 του π.δ. 334/2000 και αφορά την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των προσφερόντων. Τα αναφερόμενα στην **παρ. 1** δικαιολογητικά ορίζονται ενδεικτικά (που σημαίνει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέξουν κάποια από αυτά ή και άλλα που δεν προσδιορίζονται στην Οδηγία) στην

προκήρυξη και δίνεται η δυνατότητα στον προσφέροντα να επικαλείται ότι δεν μπορεί να προσκομίσει τα ζητούμενα δικαιολογητικά και αντ' αυτών να αποδεικνύει την επάρκειά του με άλλα μέσα (παρ. 5).

Σ.Α.Τ.Ε.

Οι **παρ. 2 και 3** είναι **νέες σε επίπεδο Οδηγίας** (εφαρμόζονται όμως ήδη, δεδομένου ότι αποτελούν νομολογία του ΔΕΚ – βλέπετε απόφαση στην υπόθεση C- 389/92, Ballast Nedam και στη συνέχεια αποφάσεις ΔΕΚ στις υποθέσεις C- 176/98 Holst Italia και C-399/98, Ordine degli Architecti delle Province di Milano e Lodi).

Οι διατάξεις αυτές ορίζουν ότι ένας υποψήφιος (μεμονωμένη επιχείρηση ή κοινοπραξία) για μια συγκεκριμένη σύμβαση μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, άσχετα με τη φύση των οικονομικών τους δεσμών, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη των αναγκαίων χρηματοοικονομικών πόρων. Σε κάθε περίπτωση πάντως πρέπει να αποδεικνύει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους απαραίτητους πόρους, αν αναδειχθεί ανάδοχος, προσκομίζοντας (ενδεικτικά) την δέσμευση του τρίτου φορέα. Ο τρόπος απόδειξης πρέπει να προβλέπεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού και η απόδειξη καθεαυτή υπόκειται στην κρίση τόσο των οργάνων του διαγωνισμού, όσο και των δικαστηρίων.

Ειδικότερα η κοινοπραξία μπορεί να στηρίζεται και να αποδεικνύει την ικανότητα και επάρκειά της στηριζόμενη στις δυνατότητες κάποιου ή κάποιων από τα μέλη της **(παρ. 3)**.

ΑΡΘΡΟ 48

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν στις διατάξεις του άρθρου 27 π.δ. 334/2000 και τις επαναλαμβάνουν με κάποιες μικρές αλλαγές.

Η **παρ. 2** εισάγει την αρχή της αναλογικότητας στην απόδειξη των τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων του προσφέροντα. Ορίζει δηλαδή ότι οι απαιτήσεις για την απόδειξη της τεχνικο-επαγγελματική ικανότητας των διαγωνιζομένων πρέπει να είναι ανάλογες με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση του έργου που αποτελεί το αντικείμενο του διαγωνισμού.

Οι τρόποι απόδειξης της ικανότητας προδιαγράφονται στην **παρ. 2** και αντιστοιχούν στους τρόπους της παρ. 1 του άρθρου 27 π.δ. 334/2000. Από τα παρατιθέμενα στοιχεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει η αναθέτουσα αρχή, αναφέρονται στις συμβάσεις έργων τα υπό στοιχεία α) ι), β), ε), στ), ζ) και η).

Ιδιαίτερα σημειώνεται η περίπτωση στ) με την οποία τίθεται το στοιχείο της περιβαλλοντικής διαχείρισης του έργου. Μπορεί λοιπόν να ζητείται με την προκήρυξη

να αναφερθούν τα μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόσει ο διαγωνιζόμενος κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

Σ.Α.Τ.Ε.

Οι **παρ. 3 και 4** είναι **νέες διατάξεις** και αφορούν τη δυνατότητα του διαγωνιζομένου (μεμονωμένης επιχείρησης ή κοινοπραξίας) να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου φορέα για την κάλυψη της καλούμενης τεχνικο-επαγγελματικής ικανότητας. Οι διατάξεις είναι όμοιες με την παρ. 3 και 4 του προηγούμενου άρθρου. Ισχύουν και εδώ όσα προαναφέρθηκαν σχετικά στο άρθρο αυτό.

Η **παρ. 5** είναι επίσης νέα διάταξη και αναφέρεται σε συμβάσεις προμηθειών, για τις οποίες όμως απαιτούνται και τεχνικές εργασίες εγκατάστασης των προϊόντων της προμήθειας. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να αξιολογείται η ικανότητα του διαγωνιζομένου (προμηθευτή) με βάση την τεχνογνωσία, την αποτελεσματικότητα, την πείρα και την αξιοπιστία του.

Η **παρ. 6** αντιστοιχεί στην παρ. 2 του άρθρου 27 π.δ. 334/2000 και ορίζει ότι η αναθέτουσα αρχή πρέπει να διευκρινίζει στην προκήρυξη ποια δικαιολογητικά από τα αναφερόμενα στην παρ. 2 θα χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της τεχνικο-επαγγελματικής ικανότητας των διαγωνιζομένων. Η απαρίθμηση είναι αποκλειστική και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλα δικαιολογητικά εκτός των ρητώς αναφερομένων στην παρ. 2.

ΑΡΘΡΟ 49

Η διάταξη είναι **νέα** και αφορά την δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητά από τους διαγωνιζόμενους πιστοποιητικά που βεβαιώνουν την εκ μέρους των διαγωνιζομένων τήρηση κάποιων προτύπων εξασφάλισης της ποιότητας. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να παραπέμπουν σε συστήματα που βασίζονται στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων και πιστοποιούνται από οργανισμούς που εφαρμόζουν τη σειρά αυτή για την πιστοποίηση.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη και ακόμα να αποδέχονται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία μπορεί να προκύπτει η εφαρμογή ισοδύναμων μέτρων εξασφάλισης της ποιότητας.

ΑΡΘΡΟ 50

Πρόκειται για νέα διάταξη που εξειδικεύει την εφαρμογή του άρθρου 48 παρ. 2 στ' της Οδηγίας. Εφόσον λοιπόν η αναθέτουσα αρχή ζητά την υποβολή αναφοράς περί των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόσει ο διαγωνιζόμενος

κατά την εκτέλεση της σύμβασης (σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 2 στ' της Οδηγίας) απαιτεί την υποβολή πιστοποιητικών που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν τη συμμόρφωση του φορέα στα συγκεκριμένα πρότυπα οικολογικής διαχείρισης, παραπέμπουν δε στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης (EMAS) ή σε άλλα πρότυπα που βασίζονται α) σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα και πιστοποιούνται από όργανα που λειτουργούν βάσει του κοινοτικού δικαίου ή β) σε αντίστοιχες ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές που αφορούν την πιστοποίηση. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη-μέλη και ακόμα να αποδέχονται και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία για μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης τα οποία προσκομίζονται τυχόν από τους διαγωνιζόμενους. **Σ.Α.Τ.Ε.**

ΑΡΘΡΟ 51

Περιέχει γενικές διατάξεις και αναφέρεται στην επιλογή των συμμετεχόντων στη διαδικασία σύναψης δημοσίας σύμβασης και συγκεκριμένα στη χρήση των κριτηρίων αποκλεισμού που περιέχονται στο άρθρο 45 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, στον περιορισμό του αριθμού των επιλεγέντων στη κλειστή και με διαπραγμάτευση διαδικασία δυνάμει κριτηρίων του άρθρου 45 της ίδιας Οδηγίας, ανάθεση της σύμβασης βάσει των κριτηρίων ανάθεσης του άρθρου 55 κ.λ.π.)

ΑΡΘΡΟ 52

Οι παρ. 1 και 2 αντιστοιχούν, τροποποιημένες, με τις παρ. 5 και 2 του άρθρου 17 του π.δ. 57/2000 Η παρ.3 είναι νέα και προβλέπει ότι για τον έλεγχο της τεχνικής ικανότητας των συμμετεχόντων, σε περίπτωση έργων και υπηρεσιών, μπορεί να απαιτείται, σε ενδεδειγμένες περιπτώσεις και αναφορά μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που ενδέχεται να εφαρμόσει ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασης (υποβολή πιστοποιητικών ανεξάρτητων φορέων, EMAS – κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου- κ.λ.π.)

ΑΡΘΡΟ 53

Οι παρ.1 και 2 αντιστοιχούν, τροποποιημένες με τις παρ.1 και 2 του άρθρου 17 του π.δ.57/00 – όπως τροποποιήθηκε με την παρ.9 του άρθρου 2 του π.δ. 22/02. Οι παρ. 3, 4 και 5 είναι νέες και αφορούν στα συστήματα προεπιλογής, τα οποία που θα πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια.

Μπορεί να χρησιμοποιούνται τα κριτήρια αποκλεισμού του άρθρου 45 της Οδηγίας 2004/18/EK.

Σ.Α.Τ.Ε.

Οι **παρ. 4 και 5** είναι **νέες σε επίπεδο Οδηγίας** (εφαρμόζονται όμως ήδη, δεδομένου ότι αποτελούν νομολογία του ΔΕΚ – βλέπετε απόφαση στην υπόθεση C- 389/92, Ballast Nedam και στη συνέχεια αποφάσεις ΔΕΚ στις υποθέσεις C- 176/98 Holst Italia και C-399/98, Ordine degli Architecti delle Province di Milano e Lodi).

Οι διατάξεις αυτές ορίζουν ότι ένας υποψήφιος (μεμονωμένη επιχείρηση ή κοινοπραξία) για μια συγκεκριμένη σύμβαση μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, άσχετα με τη φύση των οικονομικών τους δεσμών, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη των αναγκαίων χρηματοοικονομικών πόρων ή και τεχνικής ικανότητας. Σε κάθε περίπτωση πάντως πρέπει να αποδεικνύει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους απαραίτητους πόρους, αν αναδειχθεί ανάδοχος, προσκομίζοντας (ενδεικτικά) την δέσμευση του τρίτου φορέα. Ο τρόπος απόδειξης πρέπει να προβλέπεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού και η απόδειξη καθεαυτή υπόκειται στην κρίση τόσο των οργάνων του διαγωνισμού, όσο και των δικαστηρίων.

Ειδικότερα η κοινοπραξία μπορεί να στηρίζεται και να αποδεικνύει την ικανότητα και επάρκειά της στηριζόμενη στις δυνατότητες κάποιου ή κάποιων από τα μέλη της.

Η παρ. 6 αντιστοιχεί με την παρ. 3 του άρθρου 17 του π.δ.57/00.

Η παρ. 8 είναι νέα και προβλέπει τις διατάξεις που πρέπει να τηρούνται όταν οι αναθέτουσες αρχές θεσπίζουν και διαχειρίζονται συστήματα προεπιλογής.

Η παρ. 9 αντιστοιχεί με την παρ. 3 του άρθρου 11 του π.δ.57/00.

ΑΡΘΡΟ 54

Η παρ. 1 είναι νέα διάταξη και προβλέπει ότι η ποιοτική επιλογή στην περίπτωση ανοικτής δημοπρασίας βασίζεται σε αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια, που είναι στη διάθεση των ενδιαφερόμενων φορέων. Η παρ. 2 έχει εφαρμογή στην κλειστή διαδικασία και τη διαδικασία με διαπραγμάτευση και ορίζει ότι τα κριτήρια που τέθηκαν στην προκήρυξη πρέπει να εφαρμόζονται απαρέγκλιτα κατά την διαδικασία της ανάθεσης (αρχή της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας).

Οι διατάξεις της παρ. 3 αντιστοιχεί με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 π.δ. 57/00.

Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής (παρ. 4) μπορεί να περιλαμβάνουν τα κριτήρια αποκλεισμού του άρθρου 45 της Οδηγίας 2004/18/EK (βλέπετε σχετικά και την Εγκύκλιο 1/2006 του ΥΠΕΧΩΔΕ). Ειδικότερα τα κριτήρια της παρ. 1 του άρθρου 45 δηλ.του υποχρεωτικού αποκλεισμού (δωροδοκία, απάτη, ξέπλυμα χρήματος)

περιλαμβάνονται μόνο στην περίπτωση που ο αναθέτων φορέας είναι και αναθέτουσα αρχή.

Σ.Α.Τ.Ε.

Στις παρ. 5 και 6 ορίζεται ότι όταν τα κριτήρια επιλογής που θεσπίζονται κατά τις παρ. 1 και 2 (διαδικασίες ανοιχτές, κλειστές και με διαπραγμάτευση) περιλαμβάνουν χρηματοοικονομική ή /και τεχνική /επαγγελματική ικανότητα των διαγωνιζομένων, αυτοί μπορούν να κάνουν χρήση των ικανοτήτων άλλων φορέων με τους όρους που προβλέπονται στην εν λόγω παράγραφο (βλέπ. σχετικά και στο άρθρο 53).

ΑΡΘΡΟ 55

Οι διατάξεις της παρ.1 αντιστοιχούν, προσαρμοσμένες, με εκείνες της παρ. 1 του άρθρου 21 του π.δ. 57/00. Επισημαίνεται ότι τα κριτήρια (υποκριτήρια) βάσει των οποίων ανατίθεται η σύμβαση στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης (βλέπετε σχετικά τα αναφερόμενα ειδικότερα στην εγκύκλιο E29/2005 για την αποφυγή σύγχυσης των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης – ιστοσελίδα ggde.gr). Στην ενδεικτική απαρίθμηση των υποκριτηρίων έχουν προστεθεί τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά (ύστερα από σχετικές αποφάσεις του ΔΕΚ-βλέπ. ενδεικτικά την απόφαση επί της υποθέσεως **C-448/01**, EVN AG et Wienstrom GmbH κατά Republik Osterreich).

Θεωρούμε σκόπιμο εν προκειμένω να αναφερθούμε συνοπτικά στις κρίσεις της ανωτέρω απόφασης του ΔΕΚ, λόγω της βαρύτητάς τους στο ζήτημα του καθορισμού και της αξιολόγησης των υποκριτηρίων, προκειμένου να αναδειχθεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Κρίθηκε συγκεκριμένα ότι τα κριτήρια που τίθενται πρέπει να:

- **συνδέονται με το αντικείμενο της συμβάσεως,**
- **μην παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή απεριόριστη ελευθερία επιλογής,**
- **μνημονεύονται ρητώς στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού και**
- **τηρούν όλες τις θεμελιώδεις αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.**

Εξάλλου, κατά την απόφαση οι αναθέτουσες αρχές είναι ελεύθερες όχι μόνο να επιλέγουν τα κριτήρια αναθέσεως της συμβάσεως αλλά και να ορίζουν τη βαρύτητά τους στην τελική αξιολόγηση, καθόσον αυτή επιτρέπει τη συνθετική αξιολόγηση των εφαρμοσθέντων κριτηρίων προκειμένου να προσδιοριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Τέλος έκρινε ότι δεν είναι συμβατό με την εν γένει κοινοτική νομοθεσία, ένα κριτήριο ανάθεσης που εκ της φύσεώς του δεν είναι δυνατόν να επαληθευθεί. Τα κριτήρια που τίθενται πρέπει να είναι σαφή και αποτελεσματικά.

Η **παρ. 2** περιέχει **νέα διάταξη** ορίζοντας ότι στην προκήρυξη πρέπει να καθορίζεται η βαρύτητα των υποκριτηρίων όταν η ανάθεση γίνεται στην πλέον συμφέρουσα προσφορά, ακόμα και με τον καθορισμό μιας ψαλίδας με το κατάλληλο εύρος. Επικουρικά, αν για βάσιμο λόγο (που μπορεί να αποδειχθεί) δεν μπορεί να γίνει ο καθορισμός αυτός, τότε αρκεί η κατάταξη των κριτηρίων σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 56

Αφορά τη δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Για να τύχει εφαρμογής απαιτείται ειδική και τεχνική διερεύνηση και στη συνέχεια νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

ΑΡΘΡΟ 57

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν, τροποποιημένες, με εκείνες της παρ. 5 του άρθρου 21 του π.δ.57/00.

Αφορούν την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής, πριν απορρίψει οποιαδήποτε προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, να ζητά από τον προσφέροντα αιτιολόγησή της.

Σχετικά με το θέμα υπενθυμίζονται οι διατάξεις του ν. 3263/04, με τις οποίες οι συμβάσεις των έργων ανατίθενται στη χαμηλότερη τιμή (διασφαλίζεται πάντως, σε έργα με ιδιαίτερες τεχνικές απαιτήσεις, η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να επιλέξει ως κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα προσφορά στα συστήματα μελέτη-κατασκευή, αντιπαροχή και μελέτη-κατασκευή του έργου έναντι άλλων ανταλλαγμάτων). Η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση των έργων διασφαλίζεται όχι με τον αποκλεισμό του προσφέροντα οποιουδήποτε ύψους χαμηλή προσφορά, αλλά με την παροχή αυξημένων χρηματικών εγγυήσεων καλής και έγκαιρης εκτέλεσης. Για το λόγο αυτό δεν προβλέπεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να θεωρεί (με κρίσεις επί το πλείστον υποκειμενικές) ασυνήθιστα χαμηλή κάποια προσφορά και ως εκ τούτου να αποκλείει τον προσφέροντα από τη διαδικασία ανάθεσης.

ΑΡΘΡΟ 58

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν, προσαρμοσμένες, με εκείνες του άρθρου 22 του π.δ.57/00.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΑΡΘΡΟ 59

Αφορά υποχρέωση των κρατών μελών για ενημέρωση της Επιτροπής.

ΑΡΘΡΑ 60-66

Με τις διατάξεις των άρθρων αυτών θεσπίζονται οι διαδικασίες ανάθεσης διαγωνισμών μελετών, όπως αυτοί ορίζονται στην παρ. 10 του άρθρου 1 της Οδηγίας (αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί, πολεοδομίας , ηλεκτρονικής επεξεργασίας δεδομένων κ.λ.π.).

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 6 του πρόσφατου ν. 3316/05, οι σχετικές διατάξεις της Οδηγίας εφαρμόζονται παράλληλα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου περί αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, υπερισχύοντας σε περίπτωση που οι διατάξεις του εθνικού δικαίου δεν είναι συμβατές προς αυτές.

ΑΡΘΡΟ 67

Αφορά τις στατιστικές υποχρεώσεις των κρατών –μελών, δηλαδή την αποστολή στην Επιτροπή διαφόρων στατιστικών, προς ενημέρωσή της.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αντιστοιχούν, τροποποιημένες, στην παρ. 3 του άρθρου 23 του π.δ.57/00

Άρθρα 68 -70

Αφορούν αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αναθεώρηση κατωτάτων ορίων, τροποποίηση των Παραρτημάτων κ.λ.π.).

ΑΡΘΡΟ 73

Η Οδηγία 93/38 παύει να ισχύει από την 1^η Φεβρουαρίου 2006 και εντεύθεν.

Η παρούσα εγκύκλιος να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ (ggde.gr), συνοδευόμενη από το κείμενο της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ με τα Παραρτήματά της.

Εντέλλονται όλα τα όργανα των φορέων ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων προς εφαρμογή της.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Θ. Ξανθόπουλου.
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΔΕ.
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΣΔΕ.
5. Γραφείο κ.κ. Γεν. Δ/ντών της ΓΓΔΕ.
6. Δ/ση Δ17 (10).
7. Δ/ση Πληροφορικής (για την ανάρτηση της Εγκυκλίου στην ιστοσελίδα της ΓΓΔΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α.α

Γ. ΠΑΡΑΔΑΚΗ